

Bezpieczeństwo dzieci w otoczeniu szkoły

Raport Opinie dotyczące bezpieczeństwa w otoczeniu Szkoły Podstawowej nr 2

Raport przygotowany na zlecenie Towarzystwa dla Natury i Człowieka

Autor: Krzysztof Kowalik

Listopad 2020

Towarzystwo
dla Natury
i Człowieka

Sfinansowano przez Narodowy Instytut
Wolności - Centrum Rozwoju
Społeczeństwa Obywatelskiego ze
środków Programu Fundusz Inicjatyw
Obywatelskich na lata 2014 - 2020

Spis treści

Spis treści	1
1. Opis badania.....	2
2. Informacje o badanych osobach	2
3. Prezentacja szkoły.....	2
4. Mobilność uczniów i uczennic.....	3
a) Sposoby dotarcia do szkoły.....	3
b) Motywacje wyboru sposobu dotarcia do szkoły	4
5. Bezpieczeństwo uczniów i uczennic w drodze i w okolicy szkoły	5
a) Subiektywny poziom poczucia bezpieczeństwa.....	5
b) Zmiany i działania poprawiające obecne bezpieczeństwo	5
c) Miejsca i sytuacje niebezpieczne w okolicy szkoły	6
d) Sytuacje niebezpieczne w doświadczeniach uczniów, uczennic, rodziców i grona pedagogicznego.....	7
6. Pomysły na zwiększenie bezpieczeństwa w okolicy szkoły.....	8

1. Opis badania

Głównym tematem badawczym było zebranie opinii i ocena bezpieczeństwa w otoczeniu szkół, między innymi Szkoły Podstawowej nr 2 w Lublinie. Grupą badaną byli uczniowie (od 5 klasy do 8 klasy), rodzice i kadra szkoły.

Badanie przeprowadzono za pomocą metod jakościowych (wywiady pogłębione telefoniczne - CATI) i ilościowych (ankieta on-line). Dla każdej z grup uczestników powstała oddzielna ankieta, a dla uczestników wywiadów scenariusz rozmowy. Realizacja badań (ankieta oraz wywiady) miała miejsce w październiku 2020 r.

Dane od rodziców, uczniów czy kadry zostały zestawione jednym na wykresie odnoszącym się do danego pytania (chyba, że dana grupa nie miała w ankiecie danego pytania). Zastosowano w ten sposób analizę porównawczą.

Problematyka szczegółowa:

Ocena bezpieczeństwa

- Jaka jest skala oceny bezpieczeństwa pod względem ruchu drogowego uczniów w okolicy szkoły i drodze do szkoły?
- Czy uczniowie mieli lub ich dziecko miało taką sytuację niebezpieczną w ruchu drogowym?
- Jakie sytuacje są niebezpieczne, miejsca niebezpiecznie wskazują w drodze do szkoły?
- Jakie jest największe zagrożenia dla bezpieczeństwa w otoczeniu szkoły?
- Jakie problemy z bezpieczeństwem ruchu drogowego są wskazywane w otoczeniu szkoły?
- Czy w otoczeniu szkoły zaszły zmiany poprawiające bądź pogarszające bezpieczeństwo? Jeśli tak to jakie?

Propozycje zmian związanych z polepszeniem bezpieczeństwa:

- Co mogłoby poprawić bezpieczeństwo w okolicy szkół?
- Co wpływa na poprawę bezpieczeństwa w otoczeniu szkoły?
- Jakie znają dobre praktyki, pomysły w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa uczniów?
- Co może zmienić szkoła, rodzice, uczniowie lub władze miasta, by wokół szkoły było bezpieczniej?

2. Informacje o badanych osobach

W badaniu ankietowym uczestniczyło 77 rodziców/opiekunów oraz 55 uczniów. Ankietę wypełniło 27 dziewczyn i 23 chłopców. Rodzice reprezentowali 34 chłopców i 44 dziewczyny (można było zaznaczyć więcej niż 1 dziecko uczęszczające do szkoły). Rodzice, którzy brali udział w badaniu posiadają dzieci, które uczęszczają do 5 klasy - 22 dzieci, następnie 6 klasy - 20 dzieci, 7 klasy - 15 dzieci i 8 klasy - 20 dzieci. Dzieci biorące udział w badaniu uczęszczały do 5 klasy - 13 dzieci, 6 klasy - 10 dzieci, 7 klasy - 10 dzieci oraz do 8 klasy - 17 osoby.

W wywiadach pogłębionych wzięło udział 5 rodziców dzieci uczęszczających do szkoły i 5 osób z kadry szkoły.

3. Prezentacja szkoły

Szkoła mieści się przy ulicy Mickiewicza, w dzielnicy Dziesiąta w Lublinie. Ulica Mickiewicza, która przylega do szkoły jest dwupasową drogą o średnim natężeniu ruchu. Szkoła znajduje się kilkaset metrów od ul. Kunickiego o dużym natężeniu ruchu. Jest to ulica o charakterze dojazdowym do Lublina, co generuje spory tranzyt, jednocześnie to praktycznie jedyne połączenie dzielnicy z Centrum. Ulica ta

o jednojezdniowym przekroju o czterech pasach ruchu jest znana jako jedna z najbardziej niebezpiecznych w Lublinie. W okolicy szkoły dominuje zabudowa domów jednorodzinnych, a wśród nich poprowadzone są wąskie, nieraz jednokierunkowe, ulice. Od wschodu, tuż przy szkole płynie rzeka Czarniejówka, wzdłuż której znajdują się ogrodzone ogródki działkowe. Utrudnia to dotarcie do szkoły z tego kierunku, choć dla pieszych i rowerzystów dostępnych jest kilka mostków.

Szkoła posiada niewielki własny parking. Przed szkołą na ulicy Nadrzecznej w ostatnich latach wybudowano dodatkowe miejsca postojowe.

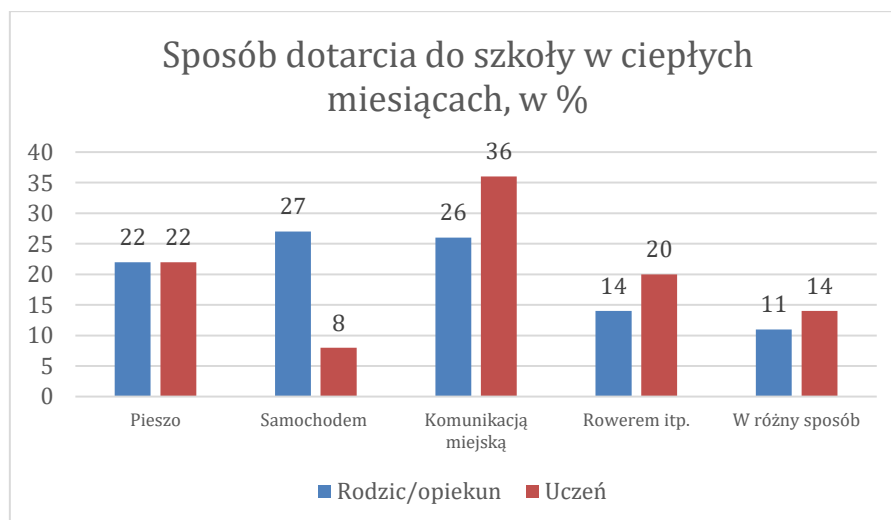

4. Mobilność uczniów i uczennic

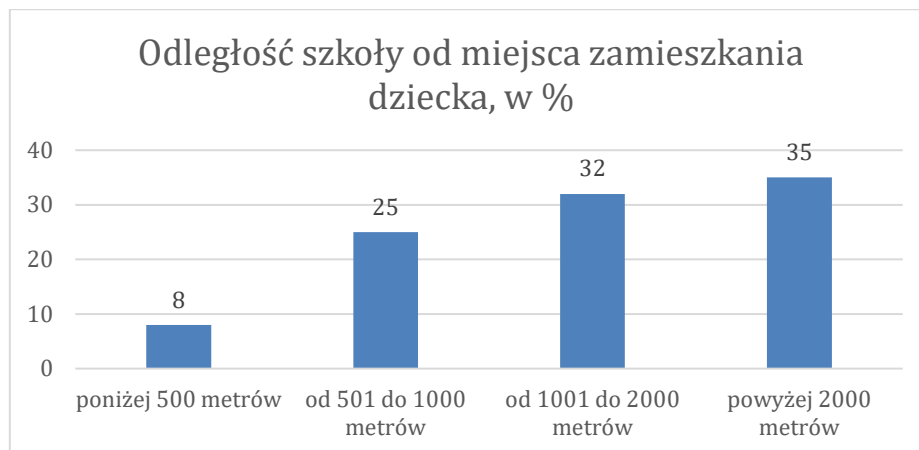
a) Sposoby dotarcia do szkoły

Uczniowie mogą docierać do szkoły pieszo, rowerem czy hulajnogą, ale też samochodem wraz z rodzicami lub innymi osobami czy komunikacją miejską. Sposób dotarcia do szkoły może mieć wpływ na odczuwanie i spotykanie się z niebezpiecznymi sytuacjami na drodze, z drugiej jednak strony - niebezpieczne sytuacje warunkują też jego wybór.

Uczniowie najczęściej według rodziców docierają do szkoły komunikacją miejską (36% rodziców, 26% uczniów). Dzieci w ankiecie wskazują, że najczęściej jednak do szkoły jadą samochodem (27% rodziców, 8% badanych uczniów). Jednym z częstych sposobów dotarcia do szkoły jest poruszanie się pieszo (22% rodziców, 22% uczniów). Rzadziej dzieci dojeżdżają rowerami itp. - (14% rodziców i 20% uczniów). Co 6 uczeń porusza się do szkoły w mieszany sposób (część drogi innym środkiem transportu, a część innym) - 11% rodziców i 14% uczniów).

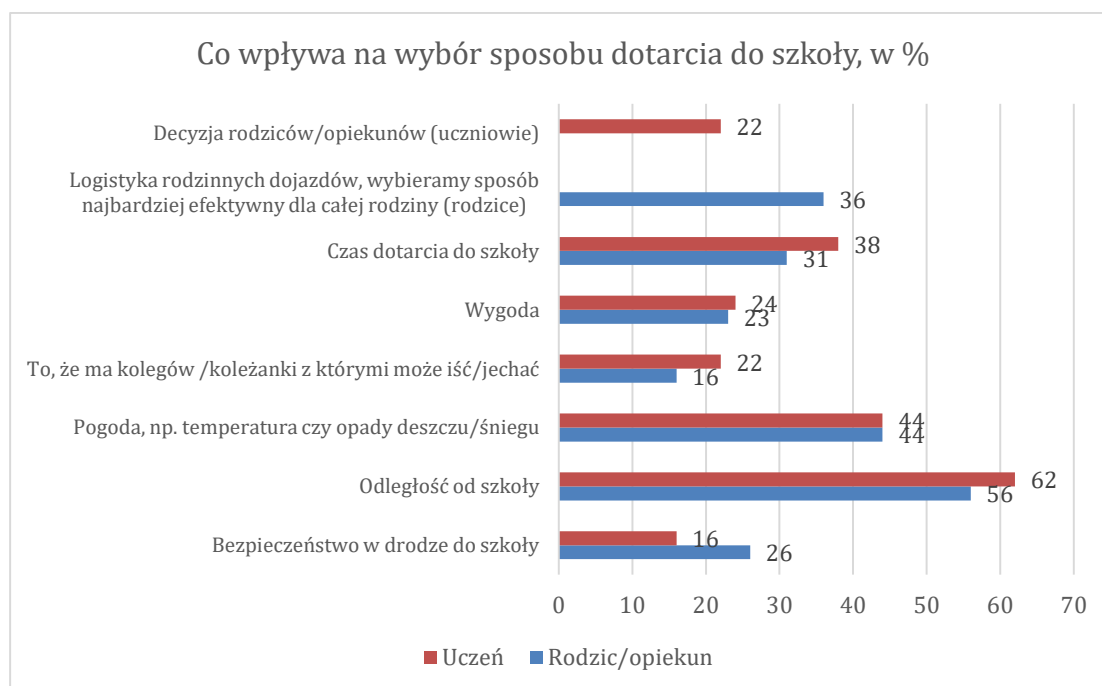
Uczniowie biorący udział w badaniu ankietowym zazwyczaj mieszkają w pobliżu szkoły. W odległości do 500 metrów mieszka 8% uczestników, ale od 501 do 1000 metrów (1 km) już co 4 osoba - 25%. Co 3 osoba mieszka już w odległości od 1 km do 2 km - 33% oraz ponad 2 km od szkoły - 35%.

Ze szczegółowej analizy badania ankietowego wynika, że dzieci mieszkające powyżej 2000m od szkoły docierają głównie komunikacją miejską i samochodem (po ok 50%), jak widać, 1/3 uczniów dojeżdża samochodem z powodu dużej odległości od szkoły, ale nadal większość dzieci porusza się pieszo czy rowerem, bo ich droga wynosi do 1 km.

b) Motywacje wyboru sposobu dotarcia do szkoły

W grupie osób wypełniających ankietę przy wyborze sposobu dotarcia do szkoły największy wpływ na decyzję ma odległość (rodzice - 56%, uczniowie - 62%). Większa odległość od szkoły od miejsca zamieszkania oznacza, że częściej korzystają z dojazdów samochodem czy komunikacją miejską, mniejsza sprzyja wyborowi pójścia pieszo czy rowerem. Przy wyborze środka transportu ważna jest pogoda (rodzice - 44%, uczniowie - 44%). Istotny jest też czas dotarcia do szkoły - tak wskazało 31% rodziców i 38% uczniów. Rzadziej uczniowie wybierają taki sposób dotarcia do szkoły, żeby przebyć ją wspólnie z kolegą czy koleżanką (rodzice - 16%, uczniowie - 22%). Według 22% uczniów największy wpływ na sposób ich dotarcia do szkoły mają rodzice. Na bezpieczeństwo sposobu dotarcia zwraca uwagę tylko 26% rodziców i 16% uczniów.

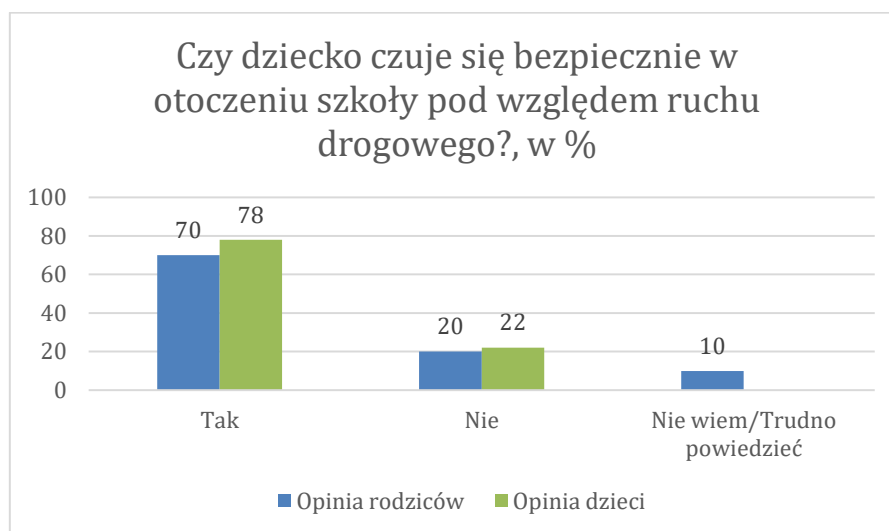
Rodzice biorący udział w wywiadach pogłębionych wskazywali, że ich dzieci najczęściej chodzą do szkoły piechotą, bądź dojeżdżają rowerem. Wszystkie 5 osób ma do szkoły relatywnie blisko i to jest

główną motywacją wyboru takiego sposobu dotarcia. Rodzice cenią też samodzielność dzieci i to, że przebywają drogę na świeżym powietrzu i w ruchu. Pojawił się też głos o tym, że do rowerów szczególnie zachęca dzieci akcja "Rowerowy Wiosna", mocno wspierana również przez szkołę.

5. Bezpieczeństwo uczniów i uczennic w drodze i w okolicy szkoły

a) Subiektywny poziom poczucia bezpieczeństwa

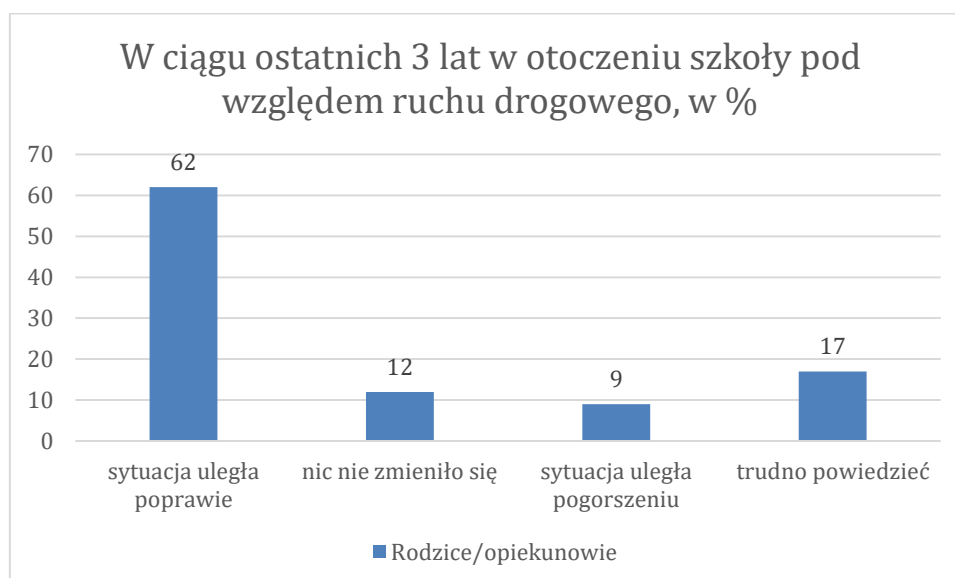
Poczucie bezpieczeństwa dzieci w otoczeniu szkoły pod względem ruchu drogowego różni się ze względu na badanych - czy to są dzieci czy dorośli. 70% rodziców uważa, że dzieci są bezpieczne, a już sami uczniowie w większości czują się bezpiecznie - 78%. Dzieci czują się bezpiecznie na co dzień, tylko sporadyczne sytuacje zakłócają poczucie bezpieczeństwa, co zostało opisane w dalszej części raportu.

Oceniając poziom bezpieczeństwa w okolicach szkoły uczniowie i rodzice są zgodni. Bezpieczeństwo oceniają na 7,1.

b) Zmiany i działania poprawiające obecne bezpieczeństwo

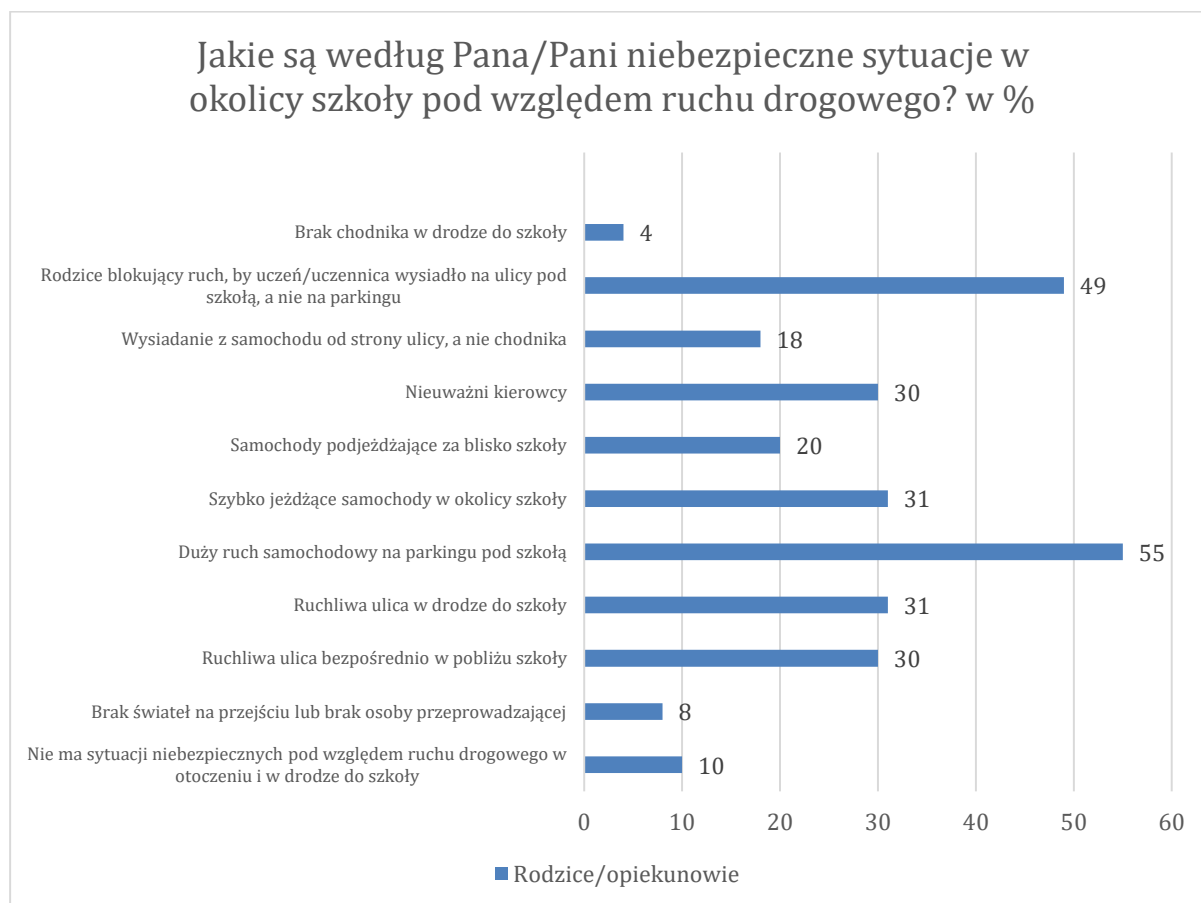
Respondenci (rodzic) wskazali, że w ciągu ostatnich 3 lat w otoczeniu szkoły sytuacja związana z ruchem drogowym poprawiła się. Tylko co 10 rodzic uważa, że uległa ona pogorszeniu.

c) Miejsca i sytuacje niebezpieczne w okolicy szkoły

W badaniu osoby miały wskazywać sytuacje, ale i miejsca, w których nie czują się bezpiecznie. Co 10 rodzic uważa, że nie ma sytuacji niebezpiecznych pod względem ruchu drogowego w otoczeniu i w drodze do szkoły.

Największym zagrożeniem dla bezpieczeństwa dzieci według rodziców/opiekunów jest duży ruch samochodów na parkingu pod szkołą - 55%. Związane jest to z kolejnym zagrożeniem – rodzicami blokującymi ruch by uczeń/uczennica wysiadł pod szkołą – 49%. Ten aspekt znalazł też odzwierciedlenie w pytaniach otwartych. Wielu rodziców sugerowało tam wprowadzenie zakazu parkowania pod bramą szkoły. Można więc podsumować, że to rodzice odwożący dzieci samochodem do szkoły generują niebezpieczne sytuacje w okolicach szkoły. Co trzeci rodzic zwraca uwagę na ruchliwą drogę pod szkołą lub w drodze do szkoły oraz szybko jeżdżących i nieuwważnych kierowców.

Rodzice wskazali na problem nadmiernego ruchu samochodów przed szkołą. Może to być związane z nieuporządkowanym parkowaniem przed bramą szkoły.

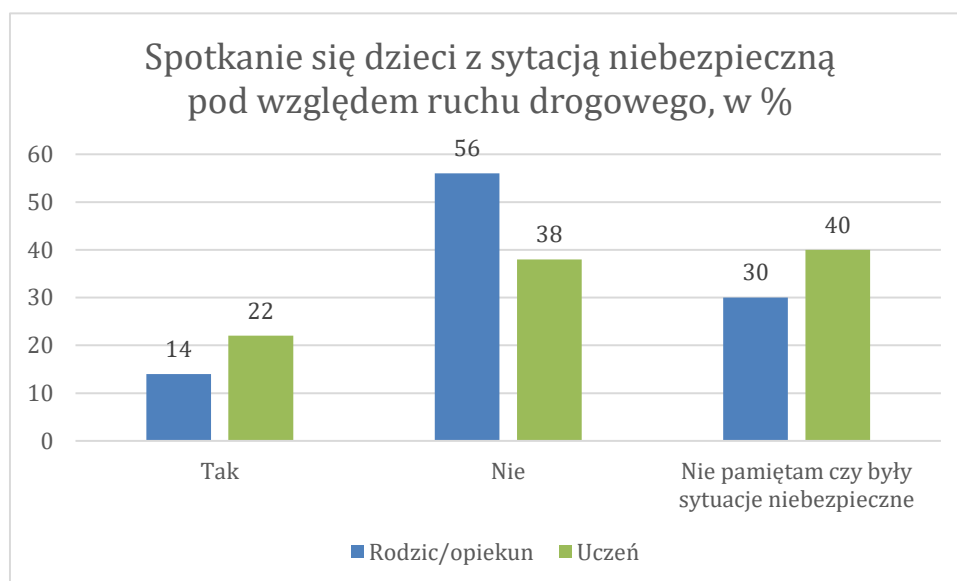
Rodzice w wywiadach zwrócili uwagę, że budowa ulicy Nadrzecznej poprawiła bezpieczeństwo w otoczeniu szkoły. Jednocześnie zwrócili uwagę na bezsensowną i niebezpieczną dla uczniów organizację ruchu, polegającą na zmianie ulicy z dwukierunkowej na jednokierunkową. Rodzice podkreślają, że o ile w zakresie ruchu samochodów to dobre rozwiązanie, to w zakresie dojazdu uczniów do szkoły już nie. Zgodnie z przepisami dzieci powinny objeżdżać szkołę dookoła by objechać jednokierunkowy fragment. W rzeczywistości kończy się na jeżdżeniu po chodniku lub pod prąd.

Zdaniem rodziców dużym zagrożeniem są też przejścia dla pieszych. Wskazują na nieuwagę kierowców i brak rozwiązań, które by temu przeciwdziałały. Jako nieskuteczne wskazali sygnalizację świetlną, ponieważ kierowcy wjeżdżają na przejście na czerwonym lub skręcając na zielonym nie ustępują pierwszeństwa pieszym. Jako duże zagrożenie wskazano na przejścia dla pieszych na ul. Kunickiego, które zazwyczaj zmuszają do przekraczania aż 4 pasów ruchu. Rodzice są zdziwieni, że na tej ulicy nie ma jeszcze wysepki na środku drogi. Jako niebezpieczne wskazano też skrzyżowanie ul. Mickiewicza z Wyzwolenia, szczególnie znajdujące się po południowej stronie. Jak wskazują rodzice w tym miejscu auta często skręcając w lewo, z ul. Wyzwolenia w ul. Mickiewicza zatrzymują się na środku jezdni. Szerokość jezdni umożliwia, jednak ich ominięcie. Skręcające auto skutecznie ogranicza jednak widoczność na przejściu.

d) Sytuacje niebezpieczne w doświadczeniach uczniów, uczennic, rodziców i grona pedagogicznego

Uczniowie częściej niż rodzice zauważają sytuacje niebezpieczne w ruchu drogowym. Z takimi sytuacjami spotkało się prawie co 5 dziecko i co 6 rodzic. Duża część respondentów nie potrafiła, jednak jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

W wywiadach pogłębionych i pytaniu otwartym ankiety poprosiliśmy uczestników badań o opisanie niebezpiecznych sytuacji, z którymi się spotkali. Najwięcej takich sytuacji zdarzyło się na przejściach dla pieszych. Kierowcy nie zwracają uwagi na przechodzących pieszych, nie ustępują im pierwszeństwa, jadą zbyt szybko, by zareagować na czas. Zdarza się, że tylko chwile dzielą pieszych i rowerzystów od poważnych wypadków. O takich sytuacjach mówią i dorośli, i dzieci. Wspominają też wypadki, jakie na przejściach dla pieszych mieli ich koledzy. Niektórzy rodzice zwracają uwagę, że przejścia też są słabo oznaczone, źle rozmieszczone, a kierowcy mają utrudniony wyjazd i widoczność. Sytuacje te dotyczą przejść głównie na ul. Kunickiego.

Poza sytuacjami niebezpiecznymi, uczestnicy badań wskazywali też **wypadki drogowe**. Jest ich całkiem sporo, na szczęście jednak, żaden z wypadków nie był śmiertelny.

Wspominane sytuacje niebezpieczne mające miejsce na przejściach dla pieszych (wypowiedzi dzieci i dorosłych):

„Przechodziłem przez przejście i nagle wyjechał mi samochód przy światłach przy stokrotce.”;

„Światła na kunickiego - skrzyżowanie z Mickiewicza nie działały, ciężko było przejść przez ulicę”;

„Byłem świadkiem najechania na osobę przechodzącą przez przejście dla pieszych na Kochanowskiego przez nieuważną kierującą. Na całe szczęście obeszło się bez poważnych konsekwencji, niestety poszkodowana nie chciała zgłaszać sprawy na Policję.”

„Wejście dziecka na światłach zielone światło na przejściu i zielona strzałka dla kierowcy do skrętu. Potrącenie dziecka przez auto.”

Wypowiedzi dzieci i dorosłych

6. Pomysły na zwiększenie bezpieczeństwa w okolicy szkoły

Według rodziców biorących udział w badaniu ankietowym, żeby podnieść bezpieczeństwo drogowe uczniów/uczennic w okolicy szkoły należy przede wszystkim prowadzić akcje edukacyjne dla uczniów a w następnej kolejności wprowadzić w otoczeniu szkół strefy tempo 30 oraz zachęcać do noszenia opasek odblaskowych.

Tabela 1. Rozkład odpowiedzi na pytanie: „Które z poniższych działań Pana/Pani zdaniem mogą podnieść bezpieczeństwo drogowe uczniów/uczennic w okolicy szkoły? Proszę wybrać do 5 najważniejszych dla Pana/Pani odpowiedzi.”, w %.

	Rodzice/opiekunowie (w %)
Prowadzenie akcji edukacyjnych dla uczniów/uczennic dotyczące zachowania przy drodze i parkingach	53
Prowadzenie akcji edukacyjnych dla kierowców dotyczących tego, jak powinni się zachowywać na drogach i parkingach w otoczeniu szkół	29
Brak akceptacji przez innych do łamania przepisów drogowych przez kierowców	25
Wprowadzenie w okolicach szkół stref ruchu z maksymalną prędkością 30km/h	44
Większa ilość kontroli zachowania kierowców w okolicy szkół przez policję i straż miejską	34
Noszenie odznak odblaskowych przez uczniów/uczennice	46
Pokazanie przez rodziców, jak powinno się poruszać w drodze do szkoły	22
Instalacja progów spowalniających przy przejściach dla pieszych	34
Wprowadzenie sygnalizacji świetlnej lub osoby przeprowadzającej przez ulicę	14
Budowa estakady czy kładki umożliwiającej bezkolizyjne przekraczanie ulicy	10
Umieszczenie widocznych znaków ostrzegawczych w okolicy szkoły	10

Budowa parkingów dla rodziców, w takim miejscu i odległości, by dojazd do nich nie oznaczał przejazdu przez uczęszczany przez uczniów trakt pieszy prowadzący do szkoły	27
Brak możliwości wjazdu samochodem w okolice szkoły	7
Wyznaczenie tzw. strefy kiss & drop umożliwiającej jednokierunkowy podjazd pod szkołę, wypuszczenie z samochodu ucznia/uczennicy i szybki odjazd rodzica	26
Bliskość przystanku autobusowego w pobliżu szkoły	17

W wywiadach poprosiliśmy rodziców o przedstawienie swoich pomysłów na poprawę bezpieczeństwa pod szkołami. Następnie poprosiliśmy o wybranie jednego, najważniejszego. Ich listę, z uwzględnieniem wyników ankiet przedstawiamy poniżej:

- Budowa wysepek na przejściach dla pieszych przez ul. Kunickiego.
- Poprawa bezpieczeństwa i oświetlenie skrzyżowania ul. Mickiewicza i Wyzwolenia.
- Umieszczenie progów zwalniających na ul. Mickiewicza.
- Utworzenie kontrapasa rowerowego na ul. Nadrzecznej.
- Wprowadzenie zakazu parkowania na ul. Nadrzecznej na odcinku od ul. Mickiewicza do wjazdu do szkoły oraz wyznaczenie strefy kiss&drop od wjazdu do szkoły do parkingu.
- Kontrole parkowania pod szkołą w godzinach rozpoczęcia zajęć.